

ફોર્મ નં.

બેકીંગ ટેકનોલોજી કોર્સ

સૂચિપત્ર

કિંમત રૂ. ૧૦૦/-

રૂ. ૨૦૦/- (સેલ્ફ ફાયનાન્સ)

પોલીટેકનિક ઈન ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સ
ફેકલ્ટી ઓફ ફૂડ પ્રોસેસીંગ ટેકનોલોજી એન્ડ બાયો-એનર્જી
આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ-૩૮૮ ૧૧૦

૧. સામાન્ય માહિતી :

આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી ખેતી અને આનુસાંગિક વિષયો જેવા કે ડેરી, વેટરનરી, એગ્રીકલ્ચર એનજીનરીંગ, એગ્રી બીઝનેસ મેનેજમેન્ટ વગેરે વિદ્યાશાખાઓમાં શિક્ષણ, સંશોધન અને વિસ્તરણની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરે છે. ફૂડ ટેકનોલોજી પણ યુનિવર્સિટીની એક અગત્યની શૈક્ષણિક શાખા છે, કે જેમાં બેક્ટીરિયલ ટેકનોલોજીનો પણ સમાવેશ થાય છે.

બેક્ટીરિયલ વાનગીઓ સર્વ સામાન્ય સ્વીકૃતી ધરાવે છે અને સાથોસાથ તે પૌષ્ટિક પણ છે. તેનો ફેલાવો ગામડાઓ સુધી પહોંચ્યો છે અને શહેરીકરણ, પશ્ચિમી ઢબનું જીવન, વ્યાવસાયિક સ્ત્રીઓનું વધતું પ્રમાણ જેવાં કારણોસર તેની માંગ ઉત્તરોત્તર વધતી જાય છે. આ માંગ પૂરી પાડવા માટે શક્ય તેટલી બેક્ટીરિયલ સ્થાપનામાં આવે તે જરૂરી છે અને તેના માટે કુશળ કારીગરો હોવા તે અત્યંત મહત્વનું છે.

જે માટે યુ.એસ. વ્હીટ એસોશિયેટસના આર્થિક અને તાંત્રિક માર્ગદર્શન હેઠળ સને ૧૯૬૪માં આણંદ ખાતે બેક્ટીરિયલ સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે. જે હાલ ફેક્ટરી ઓફ ફૂડ પ્રોસેસીંગ ટેકનોલોજી અને બાયો એનર્જી અંતર્ગત ચાલતી પોલીટેકનિક ઈન ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સના તાબા હેઠળ કાર્યરત છે.

૨. ઉદ્દેશ :

બેક્ટીરિયલ ઉદ્યોગના વિકાસ માટે આધુનિક તાલીમ દ્વારા ઉદ્યોગ સાહસિક, તજજ્ઞ અને કુશળ માનવબળ તૈયાર કરવું અને તેના દ્વારા ખેત ઉત્પાદનમાં મૂલ્ય વૃદ્ધિ કરવી. આ માટે પાયાનું સંશોધન કાર્ય કરવું અને બેક્ટીરિયલ જ્ઞાનનો પ્રસાર માટે વિસ્તરણ શિક્ષણ કાર્ય કરવું.

૩. શિક્ષણ અને અભ્યાસક્રમ :

યુનિવર્સિટી દ્વારા ૨૦ (વીસ) અઠવાડિયાનો બેક્ટીરિયલ ટેકનોલોજીનો અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે, જેમાં બ્રેડ મેકિંગ, કન્ફેક્શનરી, રીલેટેડ સ્ટડીઝ અને બેક્ટીરિયલ સાયન્સ જેવા વિષયો શીખવવામાં આવે છે. તે અંતર્ગત રોજબરોજના ઉપયોગમાં લેવાતી વાનગીઓ જેવી કે બ્રેડ, બિસ્કિટ, કૂકીઝ, કેક અને આઈસીંગ જેવી બેક્ટીરિયલ વાનગીઓની બનાવટનું જ્ઞાન તેમજ કૌશલ્ય ખીલવવા માટે પ્રાયોગિક તેમજ બૌદ્ધિક વર્ગો ચલાવવામાં આવે છે. વાનગીઓની બનાવટ માટે જરૂરી ખાદ્યપદાર્થોની ગુણવત્તા, તેનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ, બનાવટની સુધારેલી પદ્ધતિઓ, રાસાયણિક તેમજ સુક્ષ્મ જૈવિક પ્રક્રિયાનું જ્ઞાન તથા બનાવટોના નફાતોટાનું અર્થકરણ વગેરે બાબતો શીખવવામાં આવે છે. બેક્ટીરિયલ માટે વપરાતા સાધનો અને મશીનરીનો અભ્યાસ, તેનો ઉપયોગ પણ બૌદ્ધિક તેમજ પ્રાયોગિક કાર્ય દ્વારા શીખવવામાં આવે છે.

૪. અભ્યાસક્રમ ની શરૂઆત :

સામાન્યતઃ એક વર્ષમાં બે તાલીમવર્ગો ચલાવવામાં આવે છે.

પ્રથમ વર્ગ : જુલાઈ / ઓગષ્ટ માસમાં શરૂ થાય છે.

દ્વિતીય વર્ગ : ડિસેમ્બર / જાન્યુઆરી માસમાં શરૂ થાય છે.

તાલીમવર્ગ શરૂ કરતાં પહેલાં રાજ્યકક્ષાના/ સ્થાનિક ગુજરાતી દૈનિક અખબારમાં તેમજ યુનિવર્સિટી વેબસાઈટ : www.aau.in પર એક માસ અગાઉ જાહેરાત આપવામાં આવે છે.

પ્રવેશ માટેની અરજી સૂચિપત્ર સાથે સામેલ રાખેલ અરજીપત્રકમાં સંપૂર્ણપણે ભરીને વખતો વખત નક્કી થતી સમયમર્યાદામાં (એટલેકે જાહેરાતમાં દર્શાવેલ છેલ્લી તારીખ અને સમય સુધીમાં) પોલીટેકનિક ઈન ફૂડ સાયન્સ એન્ડ હોમ ઈકોનોમિક્સ ખાતે પહોંચી જાય તે રીતે મોકલવાની રહેશે.

૫. પ્રવેશ :

અ. શૈક્ષણિક લાયકાત :

- (૧) બેકીંગ ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે અરજી કરવા ઈચ્છતા ઉમેદવારે ઓછામાં ઓછી ધોરણ-૧૦ (એસ.એસ.સી.) અથવા તેની સમકક્ષ પરીક્ષા પાસ કરેલ હોવી જોઈએ.
- (૨) ધોરણ-૯ પાસ થયેલ અને બેકરી કામગીરીનો બે વર્ષનો અનુભવ ધરાવતા હોય તેમજ આવા ઉમેદવાર કોઈપણ બેકરી, સહકારી, સરકારી કે શૈક્ષણિક સંસ્થા તરફથી પ્રવેશ માટે ભલામણ કરાયેલ હોય તેવા ઉમેદવારને સ્વખર્ચે (શિષ્યવૃત્તિ સિવાય) યોગ્ય જણાય તો પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.
- (૩) પ્રવેશ માટેની લઘુત્તમ શૈક્ષણિક લાયકાત (એસ.એસ.સી.) ઉપરાંત નીચે દર્શાવેલ વધારાની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોને પ્રવેશ માટે તેની સામે જણાવ્યા મુજબ ભારાંક (વેઈટેજ) આપવામાં આવે છે.

અ.નં.	વધારાની શૈક્ષણિક લાયકાત	ભારાંક (વેઈટેજ)
૧	અનુસ્નાતક (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)	૭ %
૨	અનુસ્નાતક (અન્ય પ્રવાહ)	૬ %
૩	સ્નાતક (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)	૫ %
૪	સ્નાતક (અન્ય પ્રવાહ)	૪ %
૫	એચ.એસ.સી. (ધો. ૧૨) (વિજ્ઞાન પ્રવાહ)	૩ %
૬	એચ.એસ.સી. (ધો. ૧૨) (સામાન્ય પ્રવાહ)	૨ %

- (૪) એક કરતાં વધુ પ્રયત્નોથી એસ.એસ.સી. પરીક્ષા પાસ કરેલ ઉમેદવારના દરેક વધારાના પ્રયત્ન દીઠ ૩ (ત્રણ) ટકા કપાત કરવામાં આવશે.

બ. ઉંમર :

પ્રવેશ મેળવવા ઈચ્છતા ઉમેદવારની ઉંમર શૈક્ષણિક વર્ષ શરૂ થવાના દિવસે ૧૫ થી ૪૦ વર્ષની વચ્ચે હોવી જોઈએ.

ક. અનામત :

- (૧) ગુજરાત સરકારની નિતિ મુજબ પ્રવેશ માટે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ, શારીરિક ખોડખાંપણ (વિકલાંગ) ધરાવતા ઉમેદવારો માટે અનુક્રમે ૭ ટકા, ૧૫ ટકા, ૨૭ ટકા અને ૩ ટકા બેઠકો અનામત રાખવામાં આવશે. વિકલાંગ ઉમેદવાર જે જાતિનો હોય તેમાં તે બેઠકની ગણતરી કરવામાં આવશે. તદ્દુપરાંત ૧% બેઠકો સેનામાં ફરજ બજાવતા કે નિવૃત્ત કર્મચારીઓના સંતાનો માટે અનામત રાખવામાં આવે છે. ગુજરાત રાજ્યના પારસી જાતિના ઉમેદવારો માટે પ્રવેશક્ષમતા ઉપરાંત વધારાની ૧ (એક) બેઠક અનામત રહેશે. જો પારસી જાતિના ઉમેદવારો ન મળે તો આ બેઠક સામાન્ય ઉમેદવારોથી ભરવાની રહેશે નહીં. જો અનામત બેઠકો માટે પૂરતા ઉમેદવારો નહીં મળે તો સામાન્ય અગ્રતાક્રમ યાદી પ્રમાણે ઉમેદવારોને પ્રવેશ આપવામાં આવશે.
- (૨) અનુસૂચિત જાતિ/અનુસૂચિત જનજાતિ તથા સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવારોએ અનામત જગ્યાઓ પર પ્રવેશ મેળવવા માટે જાતિ અંગેના જે તે તાલુકા મામલતદારશ્રી/જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીશ્રી/સક્ષમ અધિકારીશ્રીના પ્રમાણપત્રની પ્રમાણિત નકલ અરજીફોર્મ સાથે રજૂ કરવી જરૂરી છે. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવારોએ તેમની અનામત બેઠક ઉપર પ્રવેશ મેળવવા ઈચ્છતા હોય તો તેમણે ઉન્નત વર્ગમાં સમાવેશ થતો નથી તેવું (નોન ક્રિમીલેયર) ચાલુ નાણાકીય વર્ષનું સક્ષમ અધિકારીશ્રીનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.
- (૩) શારીરિક ખોડખાંપણ ધરાવતા ઉમેદવારે વિકલાંગતાની ટકાવારી દર્શાવતા જે તે જિલ્લાના સિવિલ સર્જનશ્રી અથવા સક્ષમ અધિકારીશ્રીનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

૩. અન્ય નિયમો :

- (૧) બેકીંગ ટેકનોલોજી કોર્સની પ્રવેશ ક્ષમતા ૨૫ (પચ્ચીસ) વિદ્યાર્થીઓની રહેશે. આ ઉપરાંત વધારાની ૦૫(પાંચ) બેઠકો સેલ્ફ ફાઈનાન્સના ધોરણે નિયત શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોથી અગ્રતાક્રમ અનુસાર ભરવામાં આવશે. આ પ્રત્યેક

બેઠકની ફી રૂ.૫,૦૦૦/-+ નિયત શૈક્ષણિક ફી રૂ.૧,૦૦૦/- એમ કુલ રૂ.૬,૦૦૦/- રહેશે.

- (૨) ભાઈઓ તથા બહેનો માટે અલગ-અલગ છાત્રાલયની સુવિધા ઉપલબ્ધ છે.
- (૩) અરજી કરનાર ઉમેદવારના પિતા હયાત ન હોય તેવા કિસ્સામાં ઉમેદવારે પિતાના બદલે વાલીની સહી અરજીફોર્મમાં કરાવવાની રહેશે.
- (૪) કોઈ બેકરી, સહકારી, સરકારી અથવા શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા ભલામણ કરાયેલ ઉમેદવારે તેના અરજીપત્રકમાં પિતાના બદલે ભલામણ કરાયેલ સંસ્થાના વડાના સહી/સિક્કા કરાવવાના રહેશે તેમજ ભલામણ પત્ર સંસ્થાના છાપેલા લેટરપેડ ઉપર રજુ કરવાનો રહેશે.

ઈ. અરજીપત્રક :

- (૧) અરજીપત્રક/સૂચિપત્ર રૂબરૂ મેળવવા માટે રૂ. ૧૦૦/- રોકડા ચૂકવવાના રહેશે. જ્યારે કે ટપાલથી મેળવવા માટે રૂ. ૧૨૫/- નો મનીઓર્ડર અથવા "આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી ફંડ એકાઉન્ટ" ના નામનો આણંદ ખાતે વટાવી શકાય તેવો ડીમાન્ડ ડ્રાફ્ટ પોલીટેકનિક ખાતે મોકલવાનો રહેશે. પેમેન્ટ સીટ માટે રૂ.૨૦૦/- રોકડા ચૂકવવાથી કે રૂ.૨૨૫/- નો મની ઓર્ડર કે ડી.ડી. મોકલવાનો રહેશે. અરજીપત્રક યુનિવર્સિટી વેબસાઈટ www.aau.in પરથી ડાઉનલોડ કરી ભરી શકાશે.
- (૨) અરજીપત્રક સાથે જરૂરી પ્રમાણપત્રોની પ્રમાણિત નકલો સામેલ રાખીને નિયત સમયમર્યાદામાં પોલીટેકનિક ખાતે મોકલી આપવાની રહેશે. યુનિવર્સિટી વેબસાઈટ ઉપરથી મેળવેલ અરજીપત્રક સાથે રૂ.૧૦૦/- નો "આણંદ એગ્રીકલ્ચર ફંડ એકાઉન્ટ" ના નામનો આણંદ ખાતે વટાવી શકાય તેવો ડીમાન્ડ ડ્રાફ્ટ પણ જોડવાનો રહેશે. પેમેન્ટ સીટ પર પ્રવેશ મેળવવા ઈચ્છતા ઉમેદવારોએ રૂ.૨૦૦/- નો ડીમાન્ડ ડ્રાફ્ટ જોડવાનો રહેશે.

ફ. રૂબરૂ મુલાકાત :

- (૧) પ્રવેશ મેળવવા માટે શાળાની કચેરીને મળેલ અરજીઓ પૈકી માન્ય અરજીઓવાળા ઉમેદવારોને ગુણવત્તાના ધોરણે સ્વખર્ચે રૂબરૂ મુલાકાત (કાઉન્સેલીંગ) માટે બોલાવવામાં આવશે. કાઉન્સેલીંગ માટે હાજર રહેલ ઉમેદવારોની રૂબરૂ મુલાકાત પસંદગી સમિતી દ્વારા લેવામાં આવશે. જેમાં પસંદ થયેલ ઉમેદવારોને પ્રવેશ અપાશે. પ્રવેશ મળતાની સાથે ઉમેદવારે સંસ્થાની કચેરીમાં નીચે પ્રમાણેની અનામત/ કોશનમની/ ફીની રકમ ભરવાની રહેશે. અનામતની રકમ અભ્યાસક્રમ પૂરો કર્યા બાદ નિયમાનુસાર પરત મળવાપાત્ર છે.

ક્રમ	ફીની વિગત	ફીની રકમ(રૂ.)
૧	પ્રયોગશાળા અનામત	૨૫૦/- (પરત મળવાપાત્ર)
૨	છાત્રાલય અનામત	૧૦૦/- (પરત મળવાપાત્ર)
૩	કોશનમની	૧૦૦/- (પરત મળવાપાત્ર)
૪	મેગેઝીન ફી	૨૦/-
૫	ઓળખપત્ર ફી	૨૦/-
૬	ગુણપત્રક ફી	૩૦/-
૭	પ્રમાણપત્ર ફી	૩૦/-
૮	વિકાસ ફંડ	૪૦૦/-
૯	પરીક્ષા ફી	૫૦/-
	કુલ	૧,૦૦૦/-

(પેમેન્ટ બેઠક માટે રૂ.૫,૦૦૦/-+રૂ. ૧,૦૦૦/- એમ કુલ રૂ. ૬,૦૦૦/-)

- (૨) રૂબરૂ મુલાકાત માટે બોલાવાયેલ ઉમેદવારોએ રૂબરૂ મુલાકાત વખતે અરજી ફોર્મમાં જણાવ્યા મુજબનાં અસલ પ્રમાણપત્રો / માર્કશીટ તેમજ તબીબી અધિકારીશ્રીનું શારીરિક યોગ્યતા પૂરવાર કરતું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે.

૬. ગણવેશ :

આ તાલીમ ખાદ્યપદાર્થો સાથે સંકળાયેલ હોઈ સ્વચ્છતા અને આરોગ્ય જળવાઈ રહે તે માટે સફેદ ગણવેશ, એપ્રન અને ટોપી યુનિવર્સિટી ધ્વારા નક્કી કરાયેલ છે. તે પોતાના ખર્ચે તૈયાર કરાવી તાલીમ દરમિયાન પહેરવાના રહેશે.

૭. હાજરી :

બેકીંગ ટેકનોલોજી કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવેલ દરેક વિદ્યાર્થીને અંતિમ પરીક્ષામાં બેસવા માટે ઓછામાં ઓછી ૮૦% હાજરી જરૂરી છે. જે વિદ્યાર્થી કોર્સ દરમિયાન ૮૦% થી ઓછી હાજરી ધરાવતા હશે તેમને સામાન્ય રીતે પરીક્ષામાં બેસવા દેવામાં આવશે નહીં. પરંતુ માંદગી તેમજ ખાસ કિસ્સામાં પોલીટેકનિકનાં આચાર્ય/ વિસ્તરણ શિક્ષણ નિયામકશ્રી ખૂટતી હાજરી બાબતે યોગ્ય કિસ્સામાં છૂટછાટ આપી શકશે.

૮. શિષ્યવૃત્તિ :

બેકરી શાળામાં પ્રવેશક્ષમતાની મર્યાદામાં પ્રવેશ મેળવેલ (કોઈ સંસ્થા તરફથી પ્રવેશ માટે ભલામણ કરાયેલ હોય તેવા ઉમેદવાર સિવાયના) દરેક વિદ્યાર્થીને યુનિવર્સિટીએ નિયત કરેલ દરથી (હાલ માસિક રૂ.૧૮૦/-) નિયમાનુસાર શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે.

૯. અભ્યાસના વિષયો અને પરીક્ષા :

(અ) વિષય :

બેકરી શાળાના અભ્યાસક્રમમાં ૪ બૌદ્ધિક (થીયરી) અને ૩ પ્રાયોગિક (પ્રેક્ટીકલ) મળી કુલ-૭ વિષયો શીખવવામાં આવે છે.

(૧) બૌદ્ધિક (થીયરી) :

- (અ) બ્રેડ મેકીંગ
- (બ) કન્ફેક્શનરી
- (ક) બેઝિક સાયન્સ
- (ડ) રીલેટેડ સ્ટડીઝ

(૨) પ્રાયોગિક:

- (અ) બ્રેડ મેકીંગ
- (બ) કન્ફેક્શનરી
- (ક) બેઝિક સાયન્સ

(બ) પરીક્ષા :

કોર્ષ દરમ્યાન બે આંતરિક અને એક અંતિમ પરીક્ષા લેવામાં આવે છે.

ક્રમ	પરીક્ષા	સામાન્યતઃ સમય	ગુણ
૧	પ્રથમ આંતરિક પરીક્ષા	આઠમા અઠવાડિયે	૧૫
૨	દ્વિતીય આંતરિક પરીક્ષા	સોળમા અઠવાડિયે	૧૫
૩	અંતિમ પરીક્ષા	વીસમા અઠવાડિયે	૭૦

(ક) મૂલ્યાંકન :

૨૦ અઠવાડિયાના પૂરા સમયના અભ્યાસક્રમમાં આંતરિક અને અંતિમ પરીક્ષાઓ લેવામાં આવે છે. સફળ ઉમેદવારને ગુણકક્ષા પ્રમાણે તાલીમ સફળતાપૂર્વક પૂરી કર્યાનું પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે છે. ગુણકક્ષાના ધોરણો નીચે મુજબ છે:

ક્રમ	શ્રેણી	ટકા
૧	પાસ શ્રેણી	૫૦% કે તેથી વધુ અને ૬૦%થી ઓછા
૨	દ્વિતીય શ્રેણી	૬૦% કે તેથી વધુ અને ૭૦%થી ઓછા
૩	પ્રથમ શ્રેણી	૭૦% કે તેથી વધુ અને ૮૦%થી ઓછા
૪	વિશિષ્ટ શ્રેણી (DISTINCTION)	૮૦% કે તેથી વધુ